

Pesem o pesmi.

Teha duši zaželena,
 Poslanka mila iz nebá,
 V svečanem hipu porojena,
 Oj, pesem, bodi počesčena,
 Pozdravljena iz dnù srcá!
 Odkar človeku je na sveti
 Živeti dano in trpeti,
 Odkar mu glas veselja dan,
 Ti spremljaš ga od vekov let,
 In ko nekoč ostavi svet
 Poslednji človek in zemljáu,
 Poraz i tebe stare ljuti,
 A v občem konci ti peruti
 Razviješ v dom prvotni spet! . . .
 Pozdravljam te iz dnù srcá,
 Glasnica čustev in željá!
 Sedaj bridkó, sedaj veselo
 Zveni tvoj glas v človeško delo,
 Mehák sedaj kot glas zvoná,
 Ki potnika k počitku zove,
 Grmč sedaj kot spev vodá,
 Ki dviga jih vihar v valove! . . .
 Prizorov sto pred mano plove,
 Zamaknjeno duh sanja moj;
 In čuj, ko zrêm jih pred seboj,
 Iz dalje na uhó mi bije
 Kot spev nebeške harmonije —
 To, pesem božja, glas je tvoj! . . .
 Postoj, moj duh, ondod postoj
 V prijaznem dômu, kjer v zibéli
 Presrčno dete mi leží;
 Oj, dnevi lepi in veseli,
 Ki mati mlada jih živi!
 Kakó se ji ljubó nasmiha
 To nežno dete, ko mehkó
 Zveni mu pesem tiha, tiha,
 In zdaj, kakó že spi mirnó! . . .
 Kdo vé, morda tedaj nebó
 Odprto v rahlih sanjah gleda,
 In v nebu angeljci pojó!
 Daj Bog, da nikdar žitja beda
 Ne zagrení mu zemskih let,
 In ko nekoč ga k sebi spet
 Pokličeš, Bog, tedaj naj leže

K počitku mirno, ne trpin,
 Ki od življenja bojev, teže,
 Od vseh pozemskih bolečin
 Upehan, zbehan in potr
 Rešnico je pozivljaj smrt! . . .
 A ko zbobní mu v jamo krsta,
 Prijateljev še zvestih vrsta
 Zakliče v zadnji mu spomin
 Iskren pozdrav, in tožno splava
 Nagrobne pesmi glas v nebó,
 Da mnogo se rosi okó . . .
 Naj mirno, naj v Gospodu spava,
 Saj bil je človek plemenit,
 Ki živel bratom je, ne záse;
 Gospod, naš Bog, vse večne čase
 Uživati mu daj svoj svit! — — —
 Ti naš brezkončni si Vladar,
 In Tebi klanja se na svetu
 Ljubéč in v strahu in trepetu
 Na vekov veke vsaka stvar . . .
 Glej, v cerkev pólje solnčni žar,
 In morje luči se razliva
 Na zlati venčani oltar . . .
 Pri službi božji verno biva,
 Pobožno moli národ zbran,
 Da poslavi Gospodov dan!
 Kadila se dišéč oblak
 Po cerkvi dviga v svetli zrak —
 Takó kipé molitve glasne
 Iz src v višine večnojasne;
 Otroci cvétui, starčki veli,
 Možjé, dekleta in žené,
 Mladiči Bogá časté
 Kakó navdušeno-veseli
 Glasovi pesmi jim kipé,
 Kakó zveni ta pesem peta,
 Znanéč njih srčna čustva sveta —
 Dá, takšen govor je srcá,
 In veličasten spev je tá! . . .
 Kakó li bi človeški rod
 Proslavljal lepše Te, Gospod,
 Kot kadar veličastvo Tvoje
 Slavi pobožne pesmi glas,
 Ki Tebi jo navdušen poje? — — —

Ti up, zaščit, Ti naš si spas,
 Ti k sebi dvigaš s tal človeka,
 Ko k Tebi se v pomoč zateka;
 Ti Oče si, nas vse ljuběč,
 A strašen tudi, če grozěč
 Pošiljaš nam v pokoro kazni,
 Tedaj drhtimo od bojzani!
 Glej, dvignil se je krut vihar
 Po mirnih dolih in ravninah;
 Pastir trepeče na planinah,
 V palači svoji bogatin
 Drhtí, viděč ponočni žar
 Požganih sěl, vasij in mest,
 Ki dviga se iz razvalin!
 Sovražnik bliža se zločest,
 Vse ruši, lomí njega sila,
 Bojnikov žene brez števila —
 Gorjé, kdor pride njemu v pest! . . .
 Naproti vojska se pomika,
 Da preko dragih ródnih mej
 Požene tujega krvnika;
 Kakó goré jim lica, glej,
 Kakó se jim okó leskěče —
 Strašljivca ní v vsi vojski tej!
 »Na boj, na boj!« — hrup, krik in šum,
 Izdrte vidim bridke mēče . . .
 Še jeden hip — »Bog vojnih trum,
 Ti vódi nas v krvavo zmago
 Za našega orožja čast,
 Za domovino našo drago . . .«
 Kot morje, ko vihar strašán
 Razpenjene valove dviga,
 Grmí njih spev čez bojno plan
 In nov pogum in novo strast
 V junaških prsih jim zažiga —
 To, pesem, to je tvoja moč! — — —
 Pobit sovražnik, boj končan,
 Domóv se vojska slavno vrača,
 Iz širih domov, tesnih koč
 Zvení pozdrav ji vriskajoč,
 V zastavah kočá in palača
 Slaví junake, mesto, vas
 Pretresa pesmi zdušne glas,
 Saj zrušena je moč usodna,
 Slobodna spet je zemlja rodna! . . .
 Oj, dom ti naš, ti krasni svet,
 Bog čuvaj te na veke let!
 Kakó iz prsij bi ne vrela

Ognjena pesem, ko povsod
 Pradedov svojih davna dela
 Po dômu svojem gleda rod?
 In ko té sinje zrě planine,
 Zelene, plodne té doline,
 Té zlate griče, gaje té,
 Gorice, bistré té vodé . . .
 Od sreče mu okó je rosno,
 Od slasti hrepení srcé,
 In pesem dvigne se ponosno
 V proslavo krasne té zemljé . . .
 Pastir jo poje na pogorji,
 Ko zrě pod sabo dol in plan,
 Brodar prepeva jo na morji,
 Ko misli na svoj dom daljan;
 Rudar pod zemljo, potnik v logu
 Pošilja pesem vročo k Bógu,
 Srčno za sveti dom prosěč — — —
 In slušaj spev v nebó kipěč:
 Na trati nežna te mladina
 Opeva, mati domovina! . . .
 Gorjé, kdor dóma ne pozná!
 Gorjé, kdor té ljubezni sili,
 Kdor pesmi tej, poslanki mili,
 Človeštvu dôšli iz nebá,
 Srcé zaklene in duhá!
 Zánj nima svet nobenih dik,
 Nikjer prekrasnih ónih slik,
 Okrog katerih se ovija
 Odsev nebeški — poezija!
 Poglej, povsod se svet mladí,
 Vse klije, cvete, zelení!
 Planin srebrnočisti toki,
 Studenci živi v senčni loki,
 Po zraku pesem drobnih ptic,
 Dišava sto in sto cvetlic,
 Prirode vse skrivnostni klic —
 Vse, vse zvení v srcé čuteče,
 Budí mu pesmi rahlo speče! . . .
 Kakó li krasna sí, priroda,
 Od vzhoda daleč do zahoda!
 Naj cvetje živo te krasí,
 Naj cvetje snežno te odeva,
 Naj luč jutranja te zlatí,
 Naj žar večerni te obseva,
 Naj mirno sanjaš, naj vihar
 Iz sanj te plaší — jaz vsekđár
 Na tebe gledam z dušo verno,

Slavèč krasoto neizmerno
 In večnega vsemirja čar!
 In vsa ta bajna harmonija
 V navdušeno se pesem zlija,
 V božanstva silen slavospev;
 Iz nje pa kot lehák odmev
 Zveni človeštva poezija! — — —
 Pozdravljena iz duš srcá,
 Glasnica čustev in željá!
 Ljubezen, srd in kës in gnjev,
 Veselje, žalost ti naznanjaš;
 Sedaj o sreči zlati sanjaš,
 Sedaj gorjá te stiska moč — — —

Ti ljubljenska palač in koč,
 V veselji radostna spremniča,
 V bridkosti žalna tolažnica,
 Kakó bi govor te slavil,
 Da ní se govor v pesem zil? . . .
 Doklèr človeški rod na zemlji
 Veselo, tožno bode žil,
 Ti pesem, dušo mu objemlji
 In nosi ga do Njega gor,
 Ki v večnojasnem dômu žije,
 Ki vzorov vzor je sam izvor
 Glasnice vzorov — poezije! —

A. Funtek.

Na kmetih.

V orehovi senci polegam,
 Nad mano poletno nebó:
 Pustó je na kmetih — modrujem —
 Pustó je in vender — lepó.

Čuj, tukaj zvené mi na úho
 Srpovi z dozórjenih njiv,
 Tam petje oglašá srebrno
 In smeh in pogovor se živ.

Ob meni dehteča otava,
 V nji murnu prilaga skržát,
 Iz dalje mlatičev udarci
 Prvencev oznanjajo mlát.

Bučele šumé po cveticah,
 Metulj si po zraku igra,
 In pred golobnjakom na hiši
 Z družico golob kramoljá.

V dolini vrté se otroci,
 Veselja na licih dokaz,
 S kozolca mi urni ropótec
 Prevzetno reží se v obraz.

Tam dôli za hišo pa skrbno
 Ded sivi zaklenil je hram:
 Najboljše je kaplje natočil,
 Ki mož jo pridelal je sam . . .

Oj, kaplje za skrb in nezgode,
 Kar solnèni so žarki za led —
 Le góri, le góri s posodo,
 Pod oreh, prijazni moj ded!

Da skupaj napolníva čaši
 In trčiva ž njima glasno,
 Da družno zapojeva svetu,
 Kakó je na kmetih — lepó!

Miroljub.

